

Sygn. akt I ACa 1415/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik
Sędziowie:	SSA Regina Kurek SSA Barbara Baran (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K.

o uchylenie uchwały organu spółdzielni

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 10 maja 2016 r. sygn. akt I C 2021/15

oddala apelację.

SSA Regina Kurek SSA Józef Wąsik SSA Barbara Baran

Sygn. akt I ACa 1415/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3 sierpnia 2015 r., skorygowanym pismem z 31 sierpnia 2015 r. powód J. P. wniósł o uchylenie uchwały nr (...) w sprawie nadwyżki bilansowej (...)Zgromadzenia (...) (...) w K. odbytego w dniach 23 i 24 czerwca 2015 r. W uzasadnieniu wskazał, że uchwała ta zawiera odpis na fundusz zasobowy w kwocie 400 tys. zł. Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych w art. 5 ust. 2 przewiduje przeznaczenie przychodów z własnej działalności gospodarczej w szczególności na pokrycie wydatków związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości. Uchwała nie zawiera uzasadnienia celowości odpisu tak znacznej kwoty na fundusz zasobowy. Powód zwrócił się do zarządu na piśmie o podanie celu takiego odpisu, ale odpowiedzi nie otrzymał.

Pozwana Spółdzielnia wniosła o oddalenie powództwa i obciążenie powoda kosztami postępowania. Podniosła, że Walne Zgromadzenie zgodnie z zatwierdzonym porządkiem obrad podjęło uchwałę nr (...) w sprawie podziału nadwyżki bilansowej za 2014 r. Opowiedziała się za nią wymagana postanowieniami Statutu Spółdzielni większość ogólnej liczby członków uczestniczących w Walnym Zgromadzeniu (...) Statutu). W korespondencji z powodem pozwana szczegółowo wyjaśniła podstawy prawne podjętej uchwały. Pozwana powołała się na przepisy art. 78 § 2, 90, 76 i 38 § 1 pkt 4 ustawy Prawo spółdzielcze oraz § (...) Statutu Spółdzielni. Ponadto Statut Spółdzielni w § (...) stanowi, iż nadwyżka bilansowa podlega podziałowi na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia i może być przeznaczona m.in. na zwiększenie funduszu zasobowego. Pozostałą część nadwyżki bilansowej zgodnie z art. 77 § 1 prawa spółdzielczego przeznaczają się na cele określone w uchwale Walnego Zgromadzenia. Prawo spółdzielcze nie narzuca celów, na które spółdzielnie mają przeznaczyć nadwyżkę bilansową - cele te określa samodzielnie Walne Zgromadzenie Członków. Przeznaczenie nadwyżki powstałej z własnej działalności gospodarczej na fundusz zasobowy jest zatem zgodne z prawem.

Pozwana podniosła, że zgodnie z art. 42 ust. 3 Prawa spółdzielczego przedmiotem zaskarżenia może być uchwała sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członków. Okoliczności powyższych powodów nie wykazała.

Na rozprawie w dniu 2 marca 2016 r. powód sprecyzował, że wnosi o uchylenie przedmiotowej uchwały, a nie o stwierdzenie jej nieważności.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 197 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd ustalił, że w dniu 23 czerwca 2015 r. odbyło się Zebranie Pierwszej Części Walnego Zgromadzenia Członków pozwanej Spółdzielni (...)W zebraniu tym uczestniczyło 91 członków na 1 636 uprawnionych oraz prezes zarządu Spółdzielni K. L., zastępca prezesa zarządu ds. technicznych T. F., zastępca prezesa zarządu ds. ekonomicznych – główna księgowa E. P. i radca prawny M. D.. Uzupełniony porządek obrad w punkcie (...)dotyczył podjęcia uchwały w sprawie podziału nadwyżki bilansowej za 2014 r. Dodatkowe wyjaśnienia do projektu tej uchwały złożyła K. L. – prezes zarządu Spółdzielni. Przewodniczący Zebrania Z. D. odczytał projekt uchwały i zarządził głosowanie. Uchwałę podjęto 70 głosami za, 2 przeciw, 4 osoby wstrzymały się od głosu.

W dniu 24 czerwca 2015 r. odbyło się Zebranie Drugiej Części Walnego Zgromadzenia Członków pozwanej Spółdzielni (...)W zebraniu tym uczestniczyło 88 członków na 1 671 uprawnionych oraz prezes zarządu Spółdzielni K. L., zastępca prezesa zarządu ds. technicznych T. F., zastępca prezesa zarządu ds. ekonomicznych – główna księgowa E. P. i radca prawny M. D.. Uzupełniony porządek obrad w punkcie 9 dotyczył podjęcia uchwały w sprawie podziału nadwyżki bilansowej za 2014 r. Prezes zarządu Spółdzielni K. L. odczytała propozycje podziału nadwyżki bilansowej za 2014 r. Posiadający mandat nr (...) K. C. zapytał, czy propozycja podziału nadwyżki była konsultowana z członkami Rady Nadzorczej. K. L. odpowiedziała, że Zarząd przedstawił do akceptacji Radzie Nadzorczej w/w propozycję. Następnie K. C. poprosił o wyjaśnienie(...)dot. dofinansowania (...) budynki wielorodzinne, budynki jednorodzinne i dofinansowania funduszu remontowego nieruchomości. Wyczerpujące wyjaśnienie w tej kwestii złożyła prezes zarządu. Następnie K. C. zapytał, dlaczego Walne Zgromadzenie będzie z funduszu zasobowego finansować część kosztów remontów elewacji 9 budynków i czy nie będzie to tak, że te 9 budynków będzie dofinansowane aż dwa razy. Na to pytanie również wyczerpującej odpowiedzi udzieliły K. L. oraz zastępca prezesa zarządu ds. ekonomicznych – główna księgowa E. P..

Wobec braku innych pytań Przewodniczący Drugiej Części Walnego Zgromadzenia K. M. odczytał projekt uchwały w sprawie podziału nadwyżki bilansowej za rok 2014 i poddał ją pod głosowanie. Uchwałę podjęto 72 głosami za, 0 przeciw, 3 osoby wstrzymały się od głosu.

Ostatecznie uchwałą nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków pozwanej Spółdzielni odbytego w dwóch częściach w dniach 23 i 24 czerwca 2015 r. Zgromadzenie to w §(...)działając na podstawie § (...) Statutu pozwanej przeznaczyło nadwyżkę bilansową za rok 2014 w kwocie 1 377 737,24 zł na:

- 1) działalność społeczno-wychowawczą (...) w kwocie 989,04 zł,
- 2) dofinansowanie (...) budynki wielorodzinne z wynikiem ujemnym powyżej 4.200 zł proporcjonalnie do ich powierzchni użytkowej w kwocie 278 553,60 zł,
- 3) dofinansowanie (...) budynki jednorodzinne proporcjonalnie do ich powierzchni użytkowej w kwocie 27 571,24 zł,
- 4) dofinansowanie funduszu remontowego nieruchomości – budynki wielorodzinne z wynikiem dodatnim na (...) lub wynikiem ujemnym do – 4 200 zł proporcjonalnie do ich powierzchni użytkowej w kwocie 670 623,36 zł,
- 5) fundusz zasobowy Spółdzielni w wysokości 400 000 zł.

W § 2 zawarto stwierdzenie, że uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Do pozwanej Spółdzielni wpłynęło pismo powoda datowane na 22 lipca 2015 r., dotyczące m.in. uchwały nr (...) w którym powód wniósł o podanie podstawy prawnej odpisu na fundusz zasobowy, a przede wszystkim o podanie celu, jakiemu ma służyć ten odpis. Stwierdził, że uchwałą nr (...)w 2014 r. odpisano na fundusz zasobowy 200 000 zł, prosząc o wskazanie celu tego odpisu i niezwłoczne udzielenie odpowiedzi, gdyż jej treść będzie decydująca w kwestii ewentualnego skierowania uchwały nr(...)do sądu o jej uchylenie.

Pismem z 12 sierpnia 2015 r. prezes zarządu Spółdzielni K. L. oraz zastępca prezesa zarządu ds. ekonomicznych – główna księgowa E. P. udzieliły powodowi odpowiedzi, powołując się na przepisy art. 6 ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, art. 78 § 2, art. 90, art. 76, art. 38 § 1 pkt 4 prawa spółdzielczego oraz § (...)Statutu Spółdzielni. Wyjaśniły, iż zgodnie ze Statutem Spółdzielni nadwyżka bilansowa podlega podziałowi na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia i może być przeznaczona na:

- 1) pokrycie wydatków związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości,
- 2) zwiększenie funduszu remontowego,
- 3) zwiększenie funduszu społeczno-kulturalnego,
- 4) zwiększenie funduszu zasobowego.

W konkluzji stwierdziły, że przeznaczenie nadwyżki powstałej z własnej działalności gospodarczej na fundusz zasobowy jest zgodne z prawem; pozostałą część nadwyżki bilansowej zgodnie z art. 77 § 1 ustawy Prawo spółdzielcze przeznacza się na cele określone w uchwale Walnego Zgromadzenia, prawo spółdzielcze nie narzuca celów, na które spółdzielnie mają przeznaczyć nadwyżkę bilansową, cel ten określa samodzielnie Walne Zgromadzenie Członków.

W odpowiedzi na kolejne pismo powoda z dnia 31 sierpnia 2015 r. pozwana pismem z 14 września 2015 r. odwołała się do swoich wcześniejszych odpowiedzi i dodała, że część nadwyżki bilansowej została przeznaczona na zwiększenie funduszu zasobowego na podstawie przedmiotowej uchwały nr (...) zaś sfinansowanie części kosztów remontów elewacji z funduszu zasobowego nastąpiło zgodnie z uchwałą nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków SM (...), odbytego w dniach 23 i 24 czerwca 2015 r.

W 2015 r. powód wystąpił do sądu z pozwem o stwierdzenie nieważności Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K., którego I część odbyła się w dniu 23 czerwca 2015 r. Wyrokiem do sygn. akt I C 2020/15 Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powództwo.

Zgodnie z § (...) Statutu pozwanej Spółdzielni obowiązującego w dniach Zebrania Pierwszej i Drugiej Części przedmiotowego Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni do wyłącznej kompetencji Walnego Zgromadzenia należało m.in. podejmowanie uchwał w sprawie podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) lub sposobu pokrycia strat. § (...) Statutu stanowi, iż nadwyżka bilansowa podlega podziałowi na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia lub części Walnego Zgromadzenia. Może być ona przeznaczona na:

- 1) pokrycie wydatków związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości, w zakresie obciążającym członków – w części dotyczącej pożytków z mienia Spółdzielni oraz przychodów z własnej działalności gospodarczej,
- 2) zwiększenie funduszu remontowego,
- 3) zwiększenie funduszu społeczno-kulturalnego,
- 4) zwiększenie funduszu zasobowego.

§ (...) Statutu przewiduje, iż Spółdzielnia pokrywa stratę bilansową w pierwszej kolejności z funduszy w następującej kolejności:

- 1) funduszu zasobowego,
- 2) funduszu udziałowego,
- 3) funduszu remontowego,
- 4) funduszu społeczno-kulturalnego.

Zgodnie z § (...) regulaminu tworzenia funduszy remontowych oraz zasad gospodarowania ich środkami w pozwanej Spółdzielni dopuszcza się w uzasadnionych przypadkach możliwość przejściowego uzupełnienia środków funduszu na remonty środkami funduszu zasobowego Spółdzielni, z jednoczesnym określeniem zasad i terminu refundacji środków.

Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 42 ustawy z 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze uchwała sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka może być zaskarżona do sądu (§ 3), każdy członek spółdzielni lub zarząd może wytoczyć powództwo o uchylenie uchwały (§ 4), powództwo takie wnosi się w terminie określonym w § 6 tego przepisu. Powództwo zostało wniesione w wymaganym ustawą terminie.

Powód w pozwie powoływał się na okoliczność, że skarżona uchwała nie zawiera uzasadnienia celowości odpisu tak znacznej kwoty 400 000 zł na fundusz zasobowy. Jednakże w statucie pozwanej Spółdzielni nie ma uregulowań, które nakazywałyby zamieszczanie w treści podejmowanej przez Walne Zgromadzenie uchwały jej uzasadnienia (na marginesie: obowiązek taki istnieje w myśl § (...) statutu co do uchwały Rady Nadzorczej podjętej w sprawie wykreślenia albo wykluczenia członka z rejestru członków Spółdzielni, którą to uchwałę doręcza się członkowi wraz z uzasadnieniem). Zresztą inne uchwały, podjęte w dniach 23 i 24 czerwca 2015 r. również nie zawierały uzasadnienia (np. uchwała nr (...) w sprawie udzielenia absolutorium prezesowi zarządu czy nr (...) - w sprawie sfinansowania części kosztów remontów elewacji z funduszu zasobowego Spółdzielni), a powód uchwał tych nie kwestionuje mimo braku uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w swych wyjaśnieniach informacyjnych powód stwierdził, iż przedmiotowa uchwała jest sprzeczna ze statutem („paragraf chyba (...) dotyczącym zapisu dającego prawo odpisu z nadwyżki bilansowej na zwiększenie funduszu zasobowego (tak w wyjaśnieniach powoda w protokole rozprawy z 2 marca 2016 r., także potwierdzone w jego zeznaniach w protokole rozprawy z 27 kwietnia 2016 r.). Sąd uznał, że w istocie powodowi

chodziło o §(...) Statutu Spółdzielni, który stanowi, iż nadwyżka bilansowa podlega podziałowi na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia lub części Walnego Zgromadzenia. Może być ona przeznaczona na m.in. zwiększenie funduszu zasobowego. Takie uregulowanie zawarte w Statucie oznacza, że Walne Zgromadzenie uchwałą nr(...) mogło przeznaczyć nadwyżkę bilansową na fundusz zasobowy Spółdzielni, zatem ewidentnie nie ma sprzeczności skarżonej uchwały z postanowieniami statutu.

W rzeczywistości powodowi chodzi nie o sprzeczność uchwały ze statutem, a o sprzeczność uchwały z ustawą, skoro powód stwierdza w swych wyjaśnieniach, że „zapis statutu dający prawo odpisu z nadwyżki bilansowej na zwiększenie funduszu zasobowego jest niezgodny z art. 76 ustawy prawo spółdzielcze”. Jednakże w niniejszej sprawie powód sprecyzował na pierwszej rozprawie, iż wnosi o uchylenie przedmiotowej uchwały a nie o stwierdzenie jej nieważności (protokół k.126), zgodnie zaś z art. 321 § 1 k.p.c. Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem.

Nadto w przypadku zbiegu podstaw z art. 42 § 2 i 3 pierwszeństwo ma nieważność bezwzględna, będąca wynikiem sprzeczności uchwały z ustawą. Sprzeczność taka może stanowić podstawę uchylenia uchwały tylko wówczas, gdy nie jest ona równocześnie sprzeczna z ustawą. Uchwała sprzeczna z prawem jest bowiem nieważna z mocy prawa, co może być tylko przedmiotem ustalenia, jeżeli istnieje interes prawny w tym ustaleniu. Żądanie uchylenia takiej uchwały jest bezprzedmiotowe - tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 14 września 2012 r. sygn. I ACa 784/2012. Podobnie przyjął Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 29 sierpnia 2012 r. sygn. akt I ACa 468/2012 - na mocy art. 42 § 2 uchwała sprzeczna z prawem dotknięta jest sankcją nieważności ex lege, co może być przedmiotem ustalenia w procesie, ale żądanie jej uchylenia jest bezprzedmiotowe.

Wreszcie, jeśli powód uważał, że „zapis statutu dający prawo odpisu z nadwyżki bilansowej na zwiększenie funduszu zasobowego jest niezgodny z art. 76 ustawy Prawo spółdzielcze, to mógł wnieść powództwo o stwierdzenie nieważności w tej części uchwały uchwalającej (zmieniającej) statut, a nie powództwo o uchylenie uchwały zgodnej z obowiązującym Statutem. Sam powód wyjaśniał, że taką zmianę statutową wprowadzono w 2008 r., zatem wg jego słów zapis taki istnieje już 8 lat.

Powód zarzucał także, że uchwała nr(...) godzi w interesy jego i wszystkich członków spółdzielni, ale nie wykazał tego, jego zaś zeznania siłą rzeczy mają charakter subiektywny, także w części, gdy powołuje się na sprzeczność uchwały z § (...)statutu. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem w sprawie o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia członków spółdzielni opartej art. 42 § 3 ustawy Prawo spółdzielcze, to na stronie powodowej spoczywa obowiązek udowodnienia istnienia przesłanek w przepisie tym wymienionych, a uzasadniających zaskarżenie uchwały. Jeżeli zatem powód zarzuca, że daną uchwałą należy uchylić jako sprzeczną z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godzącą w interesy spółdzielni albo mającą na celu pokrzywdzenie jej członka, to winien ową sprzeczność udowodnić.

Na marginesie zauważył Sąd, iż nie sposób przyjąć, by zwiększenie funduszu zasobowego o kwotę 400 000 zł miało godzić w interesy innych członków spółdzielni, bowiem na omawianym Walnym Zgromadzeniu Członków pozwanej Spółdzielni zapadła także uchwała nr (...) o sfinansowaniu z funduszu zasobowego Spółdzielni części kosztów remontów elewacji w wysokości prawie 250 000 zł dla 9 bloków. Takie działanie ewidentnie pozostaje w interesie spółdzielców, bowiem sporna nadwyżka finansowa w znakomitej części została przeznaczona na cel służący pozytywnemu funkcjonowaniu Spółdzielni (poprawa wyglądu i stanu technicznego budynków mieszkalnych).

O kosztach orzekł Sąd na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, domagając się zmiany orzeczenia i uwzględnienia żądania.

Powód zarzucił nieprawidłową ocenę materiału dowodowego i brak odniesienia się do argumentów podniesionych przez powoda.

W uzasadnieniu apelacji powód podniósł, iż nie mając rozeznania co do art. 42 § 2 prawa spółdzielczego, wybrał wariant uchylenia uchwały. Zapis art. 76 i warunek w nim zawarty skutkuje tym, że zapis w statucie, jak i sam

odpis na fundusz zasobowy wg zaskarżonej uchwały są sprzeczne z art. 76 i są nieważne. Sąd winien mieć tę okoliczność na względzie. Powód przedstawił także swoje wyliczenia na poparcie twierdzenia, iż dofinansowanie (...) zamiast funduszu zasobowego wyeliminowałoby konieczność podwyżki czynszu dla m.in. lokalu zajmowanego przez powoda. Powód nie otrzymał uzasadnienia odpisu tak znaczącej kwoty na fundusz zasobowy a w jego opinii odpis ten jest efektem niezrozumienia, czym są środki a czym fundusz (w kontekście przejściowego uzupełnienia środków pieniężnych funduszu remontowego środkami funduszu zasobowego). W opinii powoda uzupełnienie funduszu zasobowego oznacza dalsze skumulowanie wolnych środków, wynoszących ponad 9 mln zł, kwotą 400 000 zł. Tym odpisem pokrzywdzono powoda oraz naruszono interesy członków nieruchomości nr (...) i pozostałych zaś stwierdzenie Sądu, że uchwała o sfinansowaniu części kosztów remontów 9 bloków pozostaje w interesie spółdzielców jest efektem braku zrozumienia, czym są środki a czym jest fundusz, bowiem takie działanie ma charakter wybiórczy i pozostaje w sprzeczności z art. 18 § 1 prawa spółdzielczego.

Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd I instancji i zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest bezzasadna.

Przede wszystkim podkreślić należy, że sąd rozpoznając sprawę, jest związany zgłoszonym żądaniem. Sąd Okręgowy zwrócił na tę kwestię uwagę, wskazując na art. 321 § 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Przepis ten statuuje zasadę dyspozytywności, według której sąd nie wszczyna postępowania z urzędu, a jedynie na wniosek strony a przedmiotem rozpoznawania przez sąd są tylko żądania zgłoszone przez strony. Jest to jedna z podstawowych zasad postępowania cywilnego. Powód, formułując swoje żądanie, dokonał określonego wyboru roszczenia, jakiego chce dochodzić. Nie ma znaczenia, jakie względy kierowały powodem w tamtej chwili a z pewnością nie ma znaczenia to, czy powód miał, czy też nie miał rozeznania co do treści przepisów. Nie jest także możliwe dokonanie zmiany żądania na etapie postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zatem – zgodnie ze zgłoszonym żądaniem – zajmował się powództwem o uchylenie uchwały nr(...) o czym będzie mowa poniżej.

Co do zarzutu niewłaściwej oceny dowodów zauważyć należy, że stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy przede wszystkim na podstawie dokumentów. Spór dotyczył w istocie nie przebiegu zdarzeń (faktów, jakie miały miejsce), lecz oceny prawnej zaistniałej sytuacji – stan faktyczny jawi się bowiem jako niesporny. Zarzut niewłaściwej oceny dowodów jest zatem niezasadny.

Jeśli chodzi o wywód prawny, zawarty w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jest on prawidłowy i w pełni znajduje akceptację Sądu Apelacyjnego. Zaznaczyć także należy, że nie jest rolą Sądu udzielanie powodowi odpowiedzi na różne pytania bądź wyjaśnianie zagadnień wiążących się z przedmiotowym problemem. Sąd ma za zadanie rozstrzygnąć o zasadności żądania, zaś uzasadnienie wyroku ma zawierać wyjaśnienie stanowiska Sądu w zakresie rozstrzyganego zagadnienia.

W odniesieniu do przedmiotowych zagadnień należy podkreślić, że zaskarżanie uchwał walnego zgromadzenia jest możliwe za pomocą trzech odrębnych środków prawnych: powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały (gdy występuje sprzeczność uchwały z ustawą - art. 42 § 2 pr. spółdz.), powództwa o uchylenie uchwały (w razie sprzeczności uchwały bądź z postanowieniami statutu, bądź z dobrymi obyczajami lub gdy uchwała godzi w interes spółdzielni albo ma na celu pokrzywdzenie jej członka - art. 42 § 3 pr. spółdz.) oraz - w określonych sytuacjach, dotyczących względów formalnych - powództwa o ustalenie nieistnienia uchwały.

Każda uchwała walnego zgromadzenia, która rodzi skutki prawne, podlega odpowiednim przepisom prawa i nie może naruszać przepisów bezwzględnie obowiązujących. W odniesieniu do uchwał sprzecznych z ustawą przepis art. 42 § 2 pr. spółdz. przewiduje ich bezwzględną nieważność. Inaczej mówiąc, uchwała sprzeczna z ustawą dotknięta jest sankcją nieważności z mocy prawa (ex lege). Jak słusznie zauważa Sąd Okręgowy, w razie zbiegu podstaw z art. 42 § 2

z art. 42 § 3 pr. spółdz. pierwszeństwo ma nieważność bezwzględna, będąca wynikiem sprzeczności uchwały z ustawą, wówczas jednak powództwo o uchylenie uchwały jest bezprzedmiotowe.

Natomiast w sytuacji, gdy uchwała walnego zgromadzenia podjęta została w sposób niezgodny z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godzi w interesy spółdzielni albo ma na celu pokrzywdzenie członka spółdzielni, jest ona dotknięta względną nieważnością - traci moc dopiero w razie jej prawomocnego uchylenia przez sąd. Osoby, którym przysługuje legitymacja czynna do wniesienia powództwa o uchylenie uchwały, mogą podważać jej moc obowiązującą w trybie art. 42 § 3 pr. spółdz. Jeżeli powód nie uzyska w tym trybie wyroku orzekającego o uchyleniu uchwały, będzie ona obowiązywać członków spółdzielni. Uchwałę taką może uchylić ze skutkiem ex tunc tylko sąd.

Sąd nie oceniał w niniejszej sprawie niezgodności przepisów statutu pozwanej z ustawą ani nieważności uchwały z mocy prawa (sprzeczności z ustawą), bowiem związany był zgłoszonym żądaniem. Do oceny przez Sąd Okręgowy pozostały zatem przesłanki z art. 42 § 3 pr. spółdz.

Jak słusznie stwierdzono w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, uchwała nie była sprzeczna z postanowieniami statutu, zapadła bowiem na podstawie postanowień obowiązujących (przywołanych w treści uchwały), tj. § 60 pkt 4 i § 94 ust. 2. Nie była też sprzeczna z dobrymi obyczajami. Powód nie wykazał, by godziła ona w interesy pozwanej spółdzielni lub miała na celu pokrzywdzenie powoda czy innych członków pozwanej, tymczasem ciężar dowodu w tym zakresie obciążał powoda. Powód buduje swoje stanowisko na swoim subiektywnym przekonaniu odnośnie prawidłowości i zasadności przeznaczenia przedmiotowej kwoty na fundusz zasobowy, nie biorąc przy tym pod uwagę ani argumentacji, przedstawionej przed podjęciem uchwały, ani stanowiska głoszących członków pozwanej Spółdzielni (wszak uchwałę przegłosowano zgodnie z obowiązującymi przepisami), prezentując własny pogląd na prawidłowy jego zdaniem sposób zagospodarowania nadwyżki bilansowej. Uczyniono to zgodnie z przepisami a nadwyżkę finansową przeznaczono na cele zgodne z interesami spółdzielców.

Co do art. 5 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych zauważyć należy, że dotyczy on pożytków i przychodów z nieruchomości wspólnej lub z działalności gospodarczej spółdzielni. Przepisy ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych grupują przychody jako pochodzące z określonych źródeł. Dla oceny, czy uchwała dotycząca podziału środków, stanowiących nadwyżkę finansową nie narusza zasady wynikającej z ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych konieczne byłoby prowadzenie dowodów na okoliczność źródła uzyskania tych środków. Okoliczności te nie były przedmiotem niniejszego postępowania. Co do zasady zaś, przepis art. 5 ust. 2 u.s.m. nie nakłada na władze spółdzielni mieszkaniowej obowiązku przeznaczenia na wymienione w nim cele pożytków i innych przychodów z własnej działalności gospodarczej, a jedynie to umożliwia. Jeżeli wolą członków wyrażoną w uchwale podjętej przez Walne Zgromadzenie jest przeznaczenie pożytków i przychodów z własnej działalności gospodarczej na inny cel, to przepisy u.s.m. tego nie zabraniają.

Słuszne jest także stanowisko Sądu Okręgowego, iż przedmiotowa uchwała nie wymagała sporządzenia uzasadnienia, na marginesie zaś należy pamiętać, że okoliczności ważące na jej podjęciu zostały wyjaśnione w trakcie Walnego Zgromadzenia członków a potem w pismach do powoda.

Wszystkie te względy decydują o uznaniu apelacji za bezzasadną, a zatem o oddaleniu jej na podstawie art. 385 k.p.c.

SSA Regina Kurek SSA Józef Wąsik SSA Barbara Baran